

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної роботи

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ»**

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

«Соціальне забезпечення»

(назва програми)

мова навчання

українська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробники:

Пліско Є.Ю., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Панасенко Е. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Стьопкіна А. С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
соціальної роботи

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

С.В. Коношенко

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р. протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ»

Кількість кредитів	4+5
Рік підготовки, семестр	2-й, 3-й 4-й, 5-й
Компонент освітньої програми	вибірковий
Викладач	Пліско Є.Ю. – доктор педагогічних наук, професор кафедри СР
Контактна інформація	pliskoej@ukr.net
Консультації	Середа, 14.30. – 16.00.
Анотація навчальної дисципліни	<p>Вивчення дисципліни сприяє формуванню у студентів знань, умінь та навичок з організації соціального виховання неповнолітніх правопорушників, організації проведення попереджувальних та реабілітуючих заходів щодо подолання дитячої злочинності.</p> <p><i>Об'єкт вивчення</i> – соціальне виховання неповнолітніх правопорушників.</p> <p><i>Предмет вивчення</i> – процес організації соціального виховання неповнолітніх правопорушників.</p>
Опис навчальної дисципліни	<p><i>Мета дисципліни</i> – ознайомити студентів із: сучасними теоретичними положеннями та практичними програмами відновлення дитячої правомірної поведінки; проведенням попереджувальних заходів щодо подолання злочинності серед неповнолітніх; організацією соціального виховання дітей та молоді що порушили Закон України.</p>

Очікувані результати навчання: здобувачі вищої освіти повинні:

- Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояву динаміки дитячої злочинності;
- Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу в організації соціального захисту дітей-злочинців;
- Застосовувати засоби соціально-правової політики, юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення в організації соціального захисту дітей-злочинців;
- Визначати зміст співпраці з пенітенціарними установами та соціальними службами з метою залучення їх до соціального захисту та більш продуктивної соціальної роботи з неповнолітніми правопорушниками;
- Організовувати соціальну роботу з неповнолітніми правопорушниками.

Навчально-методичні матеріали:

- ✓ Історія та теоретичні основи технології соціальної роботи в Україні / уклад.: О. М. Палилюлько, Г. Г. Кучеров, О. В. Шевчук та ін. Тернопіль: Економічна думка, 2020. 235 с.
- ✓ Пліско Є. Ю. Соціальне виховання неповнолітніх правопорушників в Україні: теорія та практика (XX – початок XXI століття): монографія. Слов'янськ: Видавництво Б. І. Маторіна, 2019. 456 с.
- ✓ Соціально-педагогічна робота з неповнолітніми правопорушниками в Україні: практикум: навчально-методичний посібник / упоряд.: Є. Ю. Пліско. Слов'янськ: Видавництво Б. І. Маторіна, 2019. 74 с.

Ресурси:

	<p>✓ дистанційний курс «Соціальне виховання неповнолітніх правопорушників». URL: http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1987</p> <p>✓ мультимедійна апаратура, екран, проектор;</p> <p>✓ бібліотечні фонди.</p>
Теми	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії соціального виховання. 2. Поняття девіантної поведінки. Види девіантної поведінки. 3. Правопорушення неповнолітніх, як вид девіантної поведінки. 4. Нормативно-правові засади соціального виховання неповнолітніх правопорушників. 5. Методи, засоби та форми виховання неповнолітніх правопорушників. 6. Профілактика правопорушень неповнолітніх. Рівні профілактики. 7. Соціально-педагогічна реабілітація неповнолітніх правопорушників. 8. Ресоціалізація неповнолітніх правопорушників. 9. Патронат неповнолітніх звільнених з виправних установ.
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Основні методи навчання:</i> - змішане навчання (<i>blended learning</i>); - технологія клікерс (<i>clickers</i>); - метод конкретних ситуацій (МКС), кейс-метод;</p> <p>- фасилітація</p> <p><i>Методи навчання за характером логіки пізнання:</i> аналітичний, індуктивний, дедуктивний, традуктивний.</p> <p><i>Методи навчання за рівнем самостійності розумової діяльності:</i> проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.</p> <p><i>Методи активні:</i> диспут, дискусія, мозкова атака, аналіз конкретних педагогічних ситуацій, рольові та ділові ігри, навчальні проєкти.</p>
Методичні	<p><i>Види роботи здобувачів</i> (реферати, анотації, рецензії; презентації</p>

<p>поради для здобувачів «Як навчатися?»»</p>	<p>результатів виконаних завдань; доповіді; тези; наукові статті</p>
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p><u>Види</u>: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (залік – 4-й семестр/іспит – 5 семестр).</p> <p><u>Методи</u>: перевірка самостійної роботи, усне опитування</p> <p><u>Форми</u>: індивідуальна та фронтальна перевірка</p> <p>Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ”</p> <p>(http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf)</p> <p>Результати навчання студентів із вивчення навчальної дисципліни визначаються у балах, які виставляються згідно з критеріями оцінювання.</p> <p>Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекційні, практичні) та самостійної роботи. Для студентів заочної форми бали розподіляються пропорційно годинам у навчальному плані, відведеним на навчальні заняття та самостійну роботу.</p> <p>Оцінювання результатів навчання студентів у процесі <i>лекційного заняття</i> виставляється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції (0,5 балів), складання її конспекту та активна участь у процесі лекції (0,5 балів).</p> <p><i>Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:</i></p> <p>3 бали – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал,</p>

основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

2 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

1 бал – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється у 22 б. – 4-й семестр, 19 б. – 5-й семестр (денна форма навчання) та 80 б. – 4-й семестр, 84 б. – 5-й семестр (заочна форма навчання).

Вимоги:

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора /-ки – це абсолютно нормально.

На практичних заняттях бажана активна участь здобувачів вищої освіти під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Кафедра соціальної роботи підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Результати поточного контролю рівня знань студентів очної та заочної форм навчання (кількість отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до відома всіх студентів і виставляються в «Журналі обліку поточної успішності та відвідування занять» та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку (4 семестр) проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному занятті або в період до

початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу. На останньому аудиторному занятті викладач зобов'язаний оголосити здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних та/або лабораторних занять та за виконану самостійну роботу. Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу - без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти. Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

Розподіл балів із дисципліни

(денна форма навчання)

4-й семестр

Теми лекцій та практ. занять					Само стійн а робот а	Підсу мк. бал (Залі к)
T1	T2	T3	T4	T5	22	60- 100 б.
2+15	1+15	1+15	1+15	1+12		
78						
100						

Тема	Лекції	Практичні	Самостійна
-------------	---------------	------------------	-------------------

			заняття		робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	2	0	15	0	5	0
T2	1	0	15	0	5	0
T3	1	0	15	0	4	0
T4	1	0	15	0	4	0
T5	1	0	12	0	4	0
Разом	6	0	72	0	22	0

Розподіл балів із дисципліни

(заочна форма навчання)

4-й семестр

Теми лекцій та практ. занять					Само стійн а робот а	Підсу мк. бал (Залі к)
T1	T2	T3	T4	T5	80	60- 100 б.
1+3	1+3	1+3	1+3	1+3		
20						
100						

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	1	0	3	0	16	0
T2	1	0	3	0	16	0
T3	1	0	3	0	16	0
T4	1	0	3	0	16	0

T5	1	0	3	0	16	0
Разом	5	0	15	0	80	0

Умовою допуску до складання екзамену (5-й семестр) є накопичення здобувачем протягом навчального семестру не менше 60 балів. Максимальна кількість балів – 100. Крок шкали – 1. При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

- ✓ звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;
- ✓ звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;
- ✓ допущені до складання екзамену.

Розподіл балів із дисципліни

(денна форма навчання)

5-й семестр

Теми лекцій та практ. занять				Самостійна робота	Підсумк. бал (Іспит)
T6	T7	T8	T9	19	60-100 б.
2+21	2+18	1+18	1+18		
81					

100

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T6	2	0	21	0	5	0
T7	2	0	18	0	5	0
T8	1	0	18	0	5	0
T9	1	0	18	0	4	0
Разом	6	0	75	0	19	0

Розподіл балів із дисципліни

(заочна форма навчання)

5-й семестр

Теми лекцій та практ. занять				Самостійна робота	Підсумк. бал (Іспит)
T6	T7	T8	T9		
1+3	1+3	1+3	1+3	84	60-100 б.
16					
100					

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T6	1	0	3	0	21	0
T7	1	0	3	0	21	0
T8	1	0	3	0	21	0
T9	1	0	3	0	21	0

Разом	4	0	12	0	84	0
--------------	----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії. Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі. Іспит проводиться у письмовій формі.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, затверджені в ДДПУ (для оцінювання іспиту):

Результати підсумкових форм контролю оцінюються: за національною п'ятибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «неприйнятно») і за 100-бальною шкалою.

Оцінювання на іспиті відбувається за такими критеріями. Здобувач вищої освіти отримує оцінку:

Відмінно (90-100 б.) – здобувачів вищої освіти демонструє концептуальні та методологічні знання з дисципліни; критично оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; вміє писати тези, наукові статті; демонструє вміння започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, високий ступінь

самостійності, академічної та професійної доброчесності.

Добре (75-89 б.) – здобувачів вищої освіти припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; вміє писати тези, наукові статті; вміє започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати вичерпні пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю.

Задовільно (60-74 б.) – здобувачів вищої освіти припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; є упущення і неточності під час оцінювання концепцій і теорій; демонструє низький рівень сформованості вміння писати тези, наукові статті; має ускладнення у започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження. За час навчання досить формально ставився до вирішення поставлених завдань, участі у дискусіях, презентації власної позиції в питаннях та рішеннях, що розглядаються; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але

допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю.

Незадовільно (26-59 б.) – не здатний продемонструвати розуміння основних понять навчальної дисципліни; демонструє низький рівень сформованості вміння писати тези, наукові статті; не демонструє будь-яких знань або розуміння основних питань дисципліни; демонструє фундаментальне нерозуміння предмета та відсутність активності у проведенні наукового дослідження.

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування: перездача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>).

Дотримання академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- ✓ контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

	<p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; ✓ дотримання норм законодавства про авторське право; ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності. <p>За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.</p> <p>Нормативно-правове забезпечення: Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у "ДДПУ" http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни:</p> <p>Вивчення дисципліни дає можливість:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ навички з організації соціально-виховної роботи складної категорії дітей та підлітків – неповнолітні правопорушники; ✓ орієнтуватися в предметній області Законодавства України; ✓ ефективно використовувати заходи попередження та відновлювання протиправної поведінки; ✓ знайомить з принципами проведення реабілітації, ресоціалізації, патронату неповнолітніх правопорушників.

д.п.н. Пліско Є.Ю.

Є-У?